

Basel-Bern-Zürich

# A levél

A svájci magyarnyelvű protestáns  
gyülekezetek értesítője  
Mitteilungsblatt der protestantischen  
Kirchgemeinden ungarischer Sprache  
in der Schweiz  
Feuille des communautés protestantes  
hongroises en Suisse

2010 június

55. évf. 1. sz

## Open Christianity

Májusban megfordultam a II. Ökumenikus Kirchentag-on Münchenben, ifjúkorom egyik kedves diákvárosában. Kérdezi otthonról valaki, milyen volt, hogy volt; mindezt Balázs Béla egyik magánlevelének sorait idézve: reméli, nem "otromba, sörös németek között, hideg szélben, ködben, esőben"?

Részben megfeleltem reményeinek. A mostoha időjárásból ugyan kijutott, de a többinek nyomát sem találtam. Talán ha csak nem a sörnek... A német keresztény világnak erről az egyik legnagyobb találkozájáról csak azt tudtam írni ismerősömmnek:

„Én csak kedves, melegszívű, elkötelezett, bátor, kezdeményező, őszinte, vendégszerető, segítőkész, barátságos németekkel találkoztam... Lehet, hogy kiválogatták a száz millióból azt a kétszáz ezret, akik kivételek? Tényleg csak pozitív tapasztalataim voltak, bezárólag a vendéglátó családommal, akik azelőtt sosem láttak, csak ki lettem nekik közvetítve. Rengeteg jó kis beszélgetésem volt, és tényleg lehidaltam, mennyire nyíltan tudnak, mernek, akarnak protestánsok és katolikusok egyaránt foglalkozni akár kellemetlen kérdésekkel is, a cölibátus eltörlésétől a homoszexuálisok egyházi jelenlétén keresztül a közös úrvacsora iránti igényig gyakorlatilag bármivel. Nincsenek tabutémák, nem dorongolnak le, hogy az nem oda való... Sokan temetik a német egyházat, de amíg én ott olyan embereket látok, akikkel Münchenben találkoztam, addig úgy érzem, ezük ágában sincs meghalni..."

Miért osztom meg mindezt *A levél* olvasóival? Mert számomra példaértékű volt valóban, amit ott tapasztaltam. Annak példája, hogy vannak elkötelezett, nyitott és befogadó keresztények Európának ezen a nyugati részén is. Annak példája, hogy szabad, lehet és kell nyitnunk a körülöttünk élő világra, amiben egyébként magunk is nagyon vidáman éldegélünk, csak éppen mikor hitbeli kérdésekre kerül sor, akkor tudunk hirtelen visszamenekülni felekezeti és kegyességi csigaházainkba, megspórolva az adott pillanatot, az adott helyzet által felvetett kérdésre adandó hiteles választ. Ennek a válasznak pedig a leggyakrabban nem is valamiféle elméleti fejtegetésnek kellene lenni, hanem a szeretetnek a leggyakorlatibb és legkézzelfoghatóbb jeleinek.



Hogy írja Pál a korinthusiaknak a hozzájuk intézett második levelében? „Szánk megnyílt, szívünk kitarult előttetek, korinthusiak: nem a mi szívünkben van kevés hely számotokra...” (II.Kor 6, 11-12/a.) Nos, ebből a kitaruló, szívet nyitogató, befogadó szeretetből tapasztaltam meg egy jó nagy adagot Münchenben. Abból, amely nem növeli a bajt elfedéssel. Abból, amely nevének akar nevezni dolgokat. Abból, amely értel-

mes párbeszédnek mellett ugyanakkor irgalmasan és személyválogatás nélkül tud odafordulni a szükségét szenvedőhöz.

Mit jelent ez számomra saját helyzetünkre vonatkoztatva? A svájci egyházi viszonyokat nem látom, nem értem még a maguk mélységében. Azt sem állítom, hogy a saját protestáns szerveződésünk sokszínűségét átlátnám az itt töltött tíz hónap tapasztalataival. Azt azonban érzem, hogy közös dolgaink kibeszélése, olyan kényes kérdések felvetése, mint hit, odaszánás, elkötelezettség, áldozatkészség, pénz, közösségvállalás, illetve ezek egymáshoz való viszonya és egymásból fakadó hierarchiája, számunkra sem megspórolható, jelenünkre és jövőnkre nézve egyaránt megfontolandó gyakorlati konzekvenciákat is magukban hordozó feladatok.

Az egyetemesen egyháztörténeti jelentőségűvé vált II.Vatikáni Zsinat pápája, XXIII. János nevével kapcsolódik össze az úgynevezett agiornamento-nak a meghirdetése, amit nagyon gyakran éppen ezzel a nyitással szoktak azonosítani. Pedig a szó valójában nem ezt jelenti, hanem a naprakészséget, az időszerűséget. Ami természetesen nem azt jelenti, hogy az evangéliumot akarnánk hozzáigazítani az „idők szavához”, sokkal inkább Isten örök szavát szeretnénk mai módon érthetővé tenni. Ehhez azonban elengedhetetlen, hogy párbeszédbe ne kerüljünk a minket körülvevő világgal, hogy ne próbáljuk megérteni kérdéseit és kétségeit. Hogy ne próbáljuk komolyan venni. Ha nem így tennénk, akkor küldetésünk komolysága is könnyen csorbát szenvedne. Akkor pedig kidobásra ítélt, megízeltlenült sóvá, véka alá rejtett, kilobbanásra váró lámpásokként hamar elveszítenénk magát a küldetést is. Svájcban élő magyar protestánsok, tegyük azért az előttünk levő időszakban, hogy ez ne így legyen!

Kókai Csaba

## **Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem (EPMSZ) 2010 évi konferenciája Nyíregyházán**

A 2010 évi akadémiai napjait május 9. és 16. között, Nyíregyháza-Sóstófürdőn rendezte az EPMSZ - a konferencia hét központi témája ezúttal „**A szolidaritás ideje**” volt. Az Európa szinte minden részéből összejött mintegy 150 résztvevő az előadókkal együtt próbált választ keresni az Isten-ember, valamint az ember-ember kapcsolatában megjelenő együttérzésre.

A konferenciát a megyeháza csodaszép nagytermében Dr. *Varga Pál* lelkész, az EPMSZ elnöke nyitotta meg, a szervezők nevében a helyi evangélikus lelkész *Laborczy Géza*, a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei közgyűlés nevében pedig *Szeszták Oszkár* elnök köszöntötte a vendégeket. A megnyitót *Sebestyén Márta* és zenész barátai szinte családi hangulatú koncertje fejezte be.

*Dr. Kozma Zsolt* kolozsvári teológiai professzor a szolidaritás bibliai megközelítéséről beszélt, a témát az irgalmas szamaritánus példájával illusztrálva. Amíg a segítségre szorulóban egy félholtat lát a mellette részvétlenül továbbmenő többség, addig a segíteni kész szamaritánus a fél-élőt fedezi fel benne, szeretetében fogadja és segít rajta.

*Frenkl Szylvia* budapesti klinikai pszichológus a szülői szeretet és példaadó magatartás csodateremtő erejét is kiemelte a gyermek szolidaritásra való készségének kialakulásában.

*Kuritárné Szabó Ildikó* debreceni pszichológus, *Baráth Béla* debreceni egyháztörténész, *Bárdi Nándor* budapesti történész akadémikus, *Szekeres Szabolcs* brüsszeli közgazdász egyenként is kitűnő előadásai egészítették ki a szolidaritás járható útjáról szóló elképzeléseket. A társadalmi összefogás szükségessége a legidősebb ma, amikor a „*valósítsd meg önmagad*”, vagy az egyéni érdek mindenek elé való helyezése nyilvánvaló zsákutcája a fokozódó elszegényedésen, az összetartó szeretet fogyatkozásán mérhető le.

A napi áhítatokon *Hermán M. Rebekka* református, *Sztankó Gyöngyi* evangélikus, *Kászoni József* unitárius, *Obbágy László* görög katolikus lelkész, valamint *Kertész Gábor*, a helyi hitközség elöljárója szolgált.



*Reggeli áhítaton*

A konferenciai hagyományhoz híven nem maradtak el a színvonalas kulturális műsorok sem: a nyíregyházi *Canemus* kórus és *Kovács László Attila* orgonaművész közös koncertje a nyíregyházi nagytemplomban, *Berecz András* mesemondó, vagy *Pregitzer Fruzsina* színművésznő előadástje mind maradandó élményről gondoskodott.

Áldozócsütörtökön Kárpátaljára látogattunk; Beregszászon az ökumenikus istentisztelet után a Rákóczi Főiskola látott bennünket vendégül, délután pedig Munkácsot néztük meg. A táj szépsége, vendéglátóink szívéllyessége szinte feldtetni tudta a határátkelő buktatóit, kellemetlenségeit.

*Deák Péter*

### **Szentlélek vagy a kocsmagőze...**

A magam számára ezzel az Adytól kölcsönözött idézzel fordítottam le az ideai pünkösdi konferenciánk korántsem egyértelmű összefoglaló címét: „**Lelkesen vagy lelkesen szolgálni**”.

Előzetes okoskodásom abból indult ki, hogy találkozónk főelőadójának az erdélyi „Bonus Pastor Alapítvány” vezetőjét, *Dr. Horváth Levente* református lelkészt kértük fel, akinek Szentlélekhez is, kocsmagőzhez is meglehetősen sok köze van.

Mielőtt a konferencián részt nem vett olvasót végképp megbotránkozthatnám, fellebbentem a titokról a fátylat. Az alapítvány küldetéseként a különböző szenvedélybeteg, különösen a drog- és alkoholfüggőségben szenvedő emberek, illetve családtagjaik gyógyítását, tanácsolását, segítségét, utógondozását tűzte zászlajára. A XX. század végi kalandtörténetek sorába illő módon az alapítvány birtokába került magyarórdi birtokközpont, a magyar puritanizmus hajdani nagyasszonyának és az első hazai költőnőnek, *Petróczi Kata Szidónia* egykori otthonában folyik a munka oroszlanrészre. Szombat esti megérkezésünk után az első előadás egy részét kitévő vetített képes beszámoló olyan nagy hatással volt a hallgatókra, hogy többen azonnal felvetették, pünkösdi közös istentiszteletünk perselypénzével a magunk szerény módján mi is fejezzük ki nagyrabecsülésünket azok iránt, akik ennek a

munkának közel két évtizede elkötelezett résztvevői, és támogassuk a magyarórdi központ továbbépítését és mindennapos folyamatos működését.

Ebből az előadásból lett számomra világossá, hogy előzetes megértésem a címmel kapcsolatban nem tapogatózott rossz irányban, valóban arról volt szó, hogy nem mindegy a segítő, lélekmentő munkában, hogy milyen a motivációnk, honnan származik a munkánk hajtóereje. Amennyiben az – legyen az bármilyen fontos és tiszteletreméltó is – pusztán emberi lelkesedésből fakad, úgy előbb-utóbb számolnia kell a minden ilyen tevékenységet veszélyeztető úgynevezett kiégési szindrómával. Természetesen, azt sem mondhatjuk, hogy a Szentlélek vezetése alatt állva nem fenyeget minket már semmi ilyen jellegű veszély, hiszen az meg egyfajta elbizakodott hívógő lenne.

A korábbi konferenciákhoz képest – mint utólag megtudtam – újdonság volt, hogy a közel két nap mind a négy szolgálatát vendégünk végezte. (Csak zárójelben teszem hozzá, hogy azt hiszem, minden jelenlévő legnagyobb meglepedésére.) Így a pünkösdi igehirdetést is tőle hallhattuk, amelynek vázlatát mellékelve olvashatják ugyanebben a számban.

Vasárnap délután egy bibliai témájú, de szellemtörténeti utalásokban is bővelkedő előadással örvendeztetett meg minket

erdélyi vendégünk. Az Ábrahám engedelmisségét és áldozatát körüljáró gondolatok többek között olyan gondolkodókat idéztek meg, mint Immanuel Kant, Soren Kierkegaard és Emmanuel Levinas. A magas röptű filozófiai kitekintés mellett azonban nem spórolhattuk meg személyes érintettségünket sem, önmagunknak is szembesülnünk kellett a történetnek a saját életünkre vonatkozó, minket pillanatnyi helyzetünkben megszólító kihívásaival.

Ugyanez a felütés volt jellemző a hétfő délelőtti bibliatanulmányozásra is, amelynek témája ugyancsak egy őszösvetségi történet volt. Természetesen a Gedeon harcának közös elemzésekor nem maradt el a kitérés sem az újszövetség

világába vezető krisztológiai kapcsolódási pontokra, sem Istennek a népe életében évezredekken megtapasztalt szabadtó „módszereinek” máig ható érvényességére sem. A mai példákat nagy előszeretettel hozta előadónk saját, szenvedélybetegek között végzett szolgálati területéről, ahol Isten csodáit ma is naponta tapasztalják azok, akik Rá nyitott szívvel tudnak figyelni.

Köszönjük Istennek, hogy a Lélek ünnepén *Horváth Levente* áldott szolgálatait által nyitogatta a mi szemünket és szívünket is, hogy a zajos hétköznapi világából kiszakadva könnyebben észrevehessük magunk is ezeket a csodákat.

*Kókai Csaba*

## Szégyenem és befedeztetésem a kereszten

Egyszer egy kórházlátogatás során arra léptem be a kórterembe, hogy egy öntudatlanul rángatózó beteg nőről lecsúszott a takaró és ott maradt meztelenül és teljes kiszolgáltatottságában. Senkije se volt, ápoló se volt a közelben és a többi beteg tehetetlenül kiáltott a nővéért. A látogatók közt egy kaján és passzív arcot láttam aki a szomszéd ágyon ült és csak bámulta a szerencsétlen embert. Odarohantam, betakarítottam és az egész helyzettől nagyon felkavartan fordultam vissza a beteghez, akit kerestem.

Akkor és ott megértettem, hogy Pál apostol amikor a föltámadásról beszél, miért fogalmaz úgy, hogy „*Azért is sóhajtozunk ebben, óhajtván felöltözni erre a mi memyei hajlékunkat, Ha ugyan felöltözött is mezíteleneknek nem találta-tunk! Mert a kik e sátorban vagyunk is, sóhajtozunk megterhelte-tvén; mivelhogy nem kívánunk levetköztetni, hanem felöltöz-tetni, hogy a mi halandó, elnyelje azt az élet*” (2. Kor 5, 2-4)

A halál az az állapot, amikor levetköztetnek és teljesen kiterítenek és semmit sem tehetsz ellene. A halál a szégyenkezés kiterjedése. Ha haláloed után derítik ki például rólad, hogy besúgó voltál és ezt szégyelled, nem merted bevallani, akkor már nem is védekezhetsz ellene, ha utólag kiderül. A halál után az ember nem tud már semmit változtatni az arcán, az életén, a jellemén, a tettein és magatartásán. Az egyház ezt úgy mondja: akkor már nem lehet megtérni. Minden ember ismeri ennek a szégyennek a kínját, amiről beszélnek.

Ha pedig akkor érzem jól magam, ha nem maradok pucér, és magatehetetlenül nem égek a szégyentől, akkor az, hogy az ember hogy él, az számít, ha a magam ura vagyok, ura a tetteimnek, a szavaimnak. Ha nem tudok betakarózni, nagyon hálás leszek, ha van valaki más, aki engem betakar.

A szeretet az, amikor nem kell szégyellned magad előttem, befedezlek, megértelek.

Aki paphoz vagy terapeutához fordul, le kell győzze a szégyenét. De vannak, akik előtt úgy érzem: nem kell szégyenkezniem - tudom, hogy szeretnek, tudom, hogy betakar. A bűnbocsánat az, hogy Isten betakar. Jézus ezért vállalta helyette a szégyenfát, az a te bűneid és szégyened fája és tehetetlenséged fája. Nagypénteken kitakarták, ami elromlott, amit az ember elrontott és ami emberi világunkban romlandó volt. Ez történt Nagypénteken.

Jézus feltámadt, kikelt a sírjából, de jelként hagyta hátra a sírjában a lepedőt, amibe be volt csavarva, ami eltakarta azt a meztelenségét, ahogyan kifeszítették a kereszten. Húsvétkor betakarították, ami elromlott és amit az ember elrontott és ami a mi emberi világunkban romlandó volt és amit te is elrontottál eddigi

életedben. Ez történt Húsvétkor. Örülj, be vagy fedezve, örülj és higgy, mert meg vannak bocsátva bűneid!

Jézus feltámadásakor egyetlen látható jelként hagyta tehát hátra a sírjában:

- **a leplet**, amibe meztelenségében exponált és megcsúfolt testét halála után betakarították, minek utána kitakarva a szégyenfán mindenki előtt kitakarva és megszégyenítve függött országvilág csúfúságára és még a festők is elborzadtak attól, hogy megfessék. Ennek a betakarásnak, ennek a befedezésnek az eszköze marad hátra: a megbocsátás – a bűnünk és szégyenünk tapintatos befedezése az az egyetlen megkülönböztető jegye a keresztyén hitnek, ami esszenciálisan minden más vallástól megkülönbözteti, azaz a kegyelemből való befedeztetés a Jézus érdemével és igazságával. A leplet **nekünk** hagyta, miután a **meztelenségünket magára** vette. Minket nem hagy kitakarva és a kitakartakat, a szégyenkezőket általunk akarja betakarítani. Ezért hagyta hátra a leplet egyetlen jelként maga után a sírban, hogy mi használjuk. **Befedező szeretetet gyakorolni**, mert a szeretet=tapintatos befedezés. Aki terapeutához, lelkipásztorhoz vagy diakóniai segítőhöz fordul, az óriási bátorságot vesz, hatalmasat kockáztat: kitarja a szégyenét. Aki kiszolgáltatott, gondozásra szorul, de betakarásra is, befedezésre is.

- **a kendőt összehajtva, rendben** – ez az Isten Országának új világrendje, ez a befedezés újfajta rendeződést biztosít, a bűnbocsánat kapcsolatrendezést is eredményez.

- **a kendő, ha csak le lett volna dobva** – akkor azt jelezte volna, hogy nem jön vissza. Abban az időben ott Izraelben az volt a szokás, hogy a szolgálak, ha uruk abbahagyta az evést, de csak ledobta a kendőt, akkor az azt jelentette, hogy el lehet rakni, takarítani az asztalt, uruk nem tér vissza. De ha gondosan összehajtogatta, ez egy jeladás volt: „Visszajövök még!” Akkor a várakozás teljesen más viszonyulást eredményezett a szolgálakban és íme, mi is így kell visszavárjuk Jézust, a megváltozott viszonyulás és a hitben való csendes és előrelátó várakozás jellemzi a mindenkori tanítvány szolgálatát. Pünkösdkor kitöltötte ránk Szentlelkét, miután meghagyta a szolgálak szolgálatának helyes lelkiségét. Ehhez a szolgálathoz ad erőt a Szentlélek, Aki e megváltozott alapállás zálogául adatott és Aki örömmel tölti el a szívünket a békés, noha mindig gondosan és boldogan figyelő várakozásban.

*Amen*

*Dr. Horváth Levente*  
(a pünkösdi konferencián elhangzott igehirdetés összefoglalása)



## Köszöntjük a 90 éves Kovács Andort

Augusztus 11-én tölti be 90. életévét a vajci, kivált a bázeli magyar emigráció egyik kiemelkedő személyisége, Kovács Andor.

A Somogy megyei Csurgón született tekintélyes gazdacsaládban - nagybátyja volt a neves kisgazda politikus, *Nagyatádi Szabó István*. A helyi református elemi iskolának, majd a nagy múltú Csurgói Református Gimnáziumnak volt diákja. Az érettségi előtt anyagi okokból már 17 éves korában át kellett vennie a családi gazdaság vezetését. A háború alatt katonai szolgálatot teljesített, majd több mint három évet töltött szovjet hadifogságban, ahonnan 1948 októberében szabadult. 1953-tól a Mezőgazdasági Technikum levelező tagozatán tanult. 1956 októberében részt vett a forradalomban: a Csurgó járási Forradalmi Nemzeti Bizottság elnökévé választotta. A letartóztatás elől 1957 februárjában Jugoszláviába menekült, majd augusztusban került Svájcba.

Bázelban a Geigy Gyógyszergyárnál helyezkedett el, emellett beiratkozott az Innsbrucki Magyar Gimnáziumba, ahol magántanulónként sikeresen letette az érettségit. A bázeli egyetem közgazdasági karán tanul tovább, ott szerez 1966-ban diplomát. Kezdetől fogva rendkívül eredményes szervező munkát végez előbb a bázeli magyarok, majd lakóhelyén túl a nyugati magyarság közösségi életének, kulturális identitásának megőrzése érdekében. 1960-ban a Bázeli Magyar Egyesület elnökévé választja. Harmincöt éven át irányítja az egyesület tevékenységét, emellett több más nyugat-európai magyar szervezetben is vezető tisztséget visel. Az 56-os forradalom eszméihez való hűsége, meggyőző, különböző nézetű honfitársait is integrálni tudó személyisége, szónoki képessége



predesztinálja őt erre a szerepre. Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem az 1969-es alapítását követően az első vezetőség ezéért hívja meg körébe Kovács Andort, aki 1978-tól alelnöke, majd 1982-től négy éven át elnökeként irányítja a Szabadegyetem sikeres működését és kivívja tagtársai elismerését.

Sokrétű tevékenysége közepette még arra is szakít időt, hogy két könyvben összefoglalja élményeit, azokat az eseményeket, amelyek emlékéit fontosnak tartja megőrizni. A *Forradalom Somogyban c.*, a Szabadegyetem és a New Brunswick-i Magyar Öregdiák Szövetség kiadásában 1988-ban megjelent könyve a forradalomnak és előzményeinek a csurgói emlékeit örökíti meg, míg az 1996-ban Pozsonyban kiadott *Homokpad c.* művében több mint fél évszázados közösségszervező munkájáról ad számot.

Kovács Andor akkor sem maradt tétlen, amikor 1979 decemberében *Lemesi József* lelkészünk váratlan elhunyna miatt kétségessé vált a német-svájci magyar protestáns lelkigondozás jövője. Néhány lelkes segítővel együtt jelentős része volt abban, hogy az 1980. év folyamán megalakult a Bázeli Magyar Protestáns Gyülekezet és döntő szerepet vállalt a Svájci Magyar nyelvű Protestáns Gyülekezetek Szövetsége létrehozásában. Amikor Szövetségünk ma, harminc év múltával is biztosítja, hogy Svájcban anyanyelvünkön hallhassuk az ígét, hálával gondolunk Bandi Bátyánkra, akinek oly sokat köszönhetünk mi, svájci protestáns magyarok.

Kívánjuk neki, hogy az öregkor nehézségeit továbbra is bölcsen, derűvel, Isten kegyelmében való bizakodással viselje odaadó, drága felesége, Mária oldalán.

*Szöllősy Pál*

## Joób Olivér 70 éves

2010 pünkösdjén adódott végre alkalom arra, hogy a Joób családot meglátogathassam magyarországi otthonukban, a Soprontól kb 40 kilométerre fekvő, nagyon barátságos kis falucskában, Himodon. Jókora meglepetésben volt részem, amikor Enikőt és Olivért eddig számomra ismeretlen szerepben találtam: mindketten vastag kertészkesztyűvel ellátva, sugárzó jókedvvel rendezték a hatalmas házkörűli udvart, kertet. Alighogy megérkeztünk, Olivér büszkén mutogatta a már általa ültetett, s idestova nyolc nyugdíjas év múltával erőssé növekedett tölgyet, bükköt, nyírfát, fenyőt (sequoia is van köztük!), virágbokrot. A telek egyik sarkában, a fák alatt megbújva aztán a még nagyobb meglepetés: egy valódi kis természetes tó – sással, gyrekcsónakkal és nagyon sok hangos békával. Paradicsomi hely!

Az idei év duplán is jubileumi a család életében: édesapja, *id. Joób Olivér* születésének 100. Évfordulója lesz augusztus 26-án, ő maga pedig június 27-én tölti be 70-ik életévét.

Két éves kemény munka után most készült el Olivér az édesapja emlékére megírt életrajzi könyvvel. *Id. Joób Olivér*

nyomával többször is találkoztam Nyíregyházán: az általa alapított és róla elnevezett szeretetotthon a mai napig is működik, svájci gyülekezeteink adományából 800 frankot adhattam át az intézménynek.



*Joób Olivér a himodi dolgozószobájában*

Olivér édesapját, aki 1936-ban püspöki titkár, majd Nyíregyházán parókus lelkész és esperes volt, 1969-ben politikai okokból Ostffyasszonyfára helyezték át, ahol négy hónap múlva meg is halt, a gyülekezetet fia, ifj. Joób Olivér „öröklő” édesapjától.

Ifj. Joób Olivér – volt svájci lelkészünk – 1940 június 27-én született Nyíregyházán, ahol iskoláit is végezte. A budapesti teológia elvégzése után 1963-ban avatják lelkésszé. 1963-tól 1969-ig soproni segédlelkész, itt ismeri meg és veszi felségül 1968-ban *Foltin Enikőt*. 1969-ben Meszlenacsádra kerül lelkésznek, majd édesapja halála után 1970 január 1.-től átveszi az ostffyasszonyfai gyülekezet gondozását. Négy gyermekkel áldja meg Isten a családot: *Judit* (1968), *Olivér* (1970), és az ikertestvérek *Szilárd és Márk* (1974).

1977 decemberében megválasztják soproni parókus lelkésznek, ahonnan 1979 júliusában családjával együtt Svédországba menekül. A döntés hihetetlenül nehéz, hisz a „menni vagy maradni”-kérdés a kommunista állam által ellenőrzött egyházat menteni akaró lelkészek mindegyikénél komoly lelkiismereti konfliktust vált ki.

Svédországi tartózkodása alatt az otthonmaradottaknak lelki táplálékot, reménységst adó rádiómissziós műsor szerkesztését végzi.

1985 tavaszán a Svájci Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége a *Bán József* kilépése után megürsedett lelkészi állást két 50%-os állásra osztja föl, amelyik egyikére *Szathmári Lászlót*, a másikéra pedig *Olivért* választja meg. A svájci egyházak jóindulatú hozzájárulása révén a második félállásra mindkét lelkészünk egy-egy svájci gyülekezetben is szolgálhat.

A svájci magyar nyelvű protestáns gyülekezetek életében ezután egy hosszú, áldásos időszak következett, egészen az Olivér 2002 tavaszán történt nyugdíjazásáig. Munkásságával, hitével, bátorító, megértő szavaival, elkötelezett és igényes prédikációival kitörölhetetlen nyomot hagyott az azóta gyérülő, de még működő gyülekezeteinkben.

A nyugdíjazás után hazaköltözött Magyarországra, a himodi kúrián igazi otthonra talált; egyre aktívabban vesz részt a magyar egyházi életben: szószéken helyettesít, lelkési tanácskozásokon vesz részt.

Születésnapja alkalmából ezen a helyen is kívánjuk, hogy még hosszú ideig maradjon meg a fiatalos, tervekkel teli lendülete, hogy a közben terebélyessé nőtt családdal megoszthassa Isten szeretetét.

Deák Péter

## Katinka elment

Reménykedtünk, imádkoztunk a csodáért, majd minden újabb kivizsgálás után tudomásul kellett vennünk az orvosok tehetetlenségét: a Katinka testét kínzó, de lelkét meg nem törő kór feltaróztathatlanul haladt előre.

Soha nem adta fel a küzdelmet – szinte az utolsó pillanatig palástot öltve állt szószékre és hirdette csodálatos erővel és hittel Isten ígését a mi gyülekezeteinkben is. Tisztában volt azzal, hogy unitáriusként nem mindenki fogadja feltétel nélkül a prédikációit, de minden alkalommal sikerült neki az igei üzenetet olyan hitelesen közvetítenie, hogy az mindenkiben csak elismerést váltott ki. Elfogadtuk, megszerettük, magunkénak éreztük őt. Ugyanakkor el kell fogadnunk Isten fájdalmas, könyörtelen rendelését, a halált – az ő halálát is.

Katinka egy koporsó mellett elhangzott, vigasztaló beszédében maga így vallott: „*bármi legyen is az örök élet, tartalmát, értelmét, gazdagságát Istentől nyeri. Nem tudjuk pontosan, mi rejtőzik a halál kapui mögött, s e földi életben nem is fogjuk megtudni azt. Csupán azt tudom, hogy ott is jelen van Isten. Ott is kezében leszek, én is, szerettem is. Ott is, mint ebben az életben, irgalmától és szeretetétől függök. És hiszem, hogy Isten ott is ott lesz majd velem*”.

Miklósi-Vári Katinka Székelykeresztúron született, de Csikszereadát vallotta igazi otthonának. Itt volt gyermek, itt szívtá magába székely azonosságát, melyre egész életében büszke volt. Serdülőként élte meg a család Magyarországra való áttelepülését - igazi hazájának mégis egész életében Erdélyt tartotta. Az unitárius lelkészi pálya választása is az



Erdélyhez való kötődés kifejezése: teológiai éveit újra Kolozsváron tölthette. Lelkészi szolgálatát Budapesten kezdte, majd a debreceni kis gyülekezetet vehette át. Ez a szolgálata nem volt könnyű, de a fiatal, energikus lelkésznek sikerült helytállni, a gyülekezeti életet felvirágoztatni. Ekkor ismerte meg svájci lelkész férjét, Andrást, aki akkoriban a kappeli „Haus der Stille und Begegnung” lelkészi vezetője volt, s aki Debrecenben letelepedve megtanult magyarul. Itt születtek meg drága gyermekeik: *Manó* és *Anna*.

Két és fél éve költöztek Svájcba, amikor férjét, *Andreas Fritz* lelkészt a Mettmensstetten-i gyülekezet lelkészéül választotta. Nagy reményeket fűztünk Katinka magyar nyelvű szolgálataihoz, ismerve tehetségét, hitét, elkötelezett ígahirdetéseit. Röviddel az átköltözésük után azután villámcsapásként ért betegségének lesújtó híre.

Az Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségének évi közgyűlését 2008-ban Kappelban tartottuk, ahol Katinka prédikációja egy hihetetlen mélységű vallomás volt: röviddel a diagnózis után a kappeli kolostor falai közt imádkozva kérte Istent, hogy adjon elég erőt és hitet a betegség elviseléséhez.

A 38. földi életévét már nem érte meg. A zsúfolásig megtelt mettmensstetteni templomban Katinka bensőséges barátnője, *Vályi-Nagy Agnes* therwili lelkész szolgált a búcsúisten-tiszteleten.

Elnyerte az örökélet ajándékát, lelke Istennél van, szeretete ittmaradt a családjá, a barátai szívében.

Deák Péter

## A gyülekezetek életéből

### Bázel

Március 21-én tartotta a gyülekezet rendes évi közgyűlését. Ezen újból megfogalmazódott az igény, hogy a gyülekezet vonzáskörzetében élő gyermekek számára indítsunk egy magyar nyelvű hittanos csoportot. A Magyar Iskola vezetőjével, illetve az érintett szülők egy részével egyeztetve úgy tűnik, hogy ha sikerül leküzdeni a gyerekek sokirányú elfoglaltságából adódó szervezési és egyeztetési nehézségeket, akkor szeptemberben elkezdődhet ez a munka. Mindenkit kérünk, hogy a saját környezetében adja tovább ennek a kezdeményezésnek a híret, és bátorítsa az érintett szülőket, hogy tegyék lehetővé gyermekeik számára a részvételt. Az eddigi érdeklődés alapján valószínű, hogy hosszú idő után konfirmáló fiataljaink is lesznek a következő évben, így a szülőket és keresztszülőket emlékeztetjük a gyermekeik keresztelesekor tett fogadalmukra is, és kérjük őket, bátorítsák ezeket a fiatalokat, akiknek hitbéli neveléséért felelősséget vállaltak egykor Isten és a gyülekezet előtt.

### Baden

A létszámában erősen megfogyatkozott gyülekezet havi rendszerességgel tartja istentiszteleteit, amelyek minden alkalommal közös beszélgetéssel, szeretetvendégséggel záródnak. Itt is szeretnénk köszönetünket kifejezni azok felé a testvéreink felé, akik ezeken az alkalmakon rendszeresen saját maguk készítette süteményekkel örvendeztetik meg a résztvevőket.

Ugyancsak a vendégszeretben gyakorolhattuk magunkat, amikor június közepén a gyülekezeti tagok segítségével szállásoltuk el a Kecskeméti Református Gimnázium kilenc fős tanulmányi kiránduláson részt vevő csoportját. Köszönet a szervezésben és az ellátásban résztvevőknek!

### Bern, Biel

**Ozsváth Zoltán** március 21-én töltötte be **80. születésnapját**, amit április 7-én a berni „Zunft zu Webern“ vendéglőben a gyülekezettel közösen ünnepelhetett meg. Hálásak vagyunk az Úrnak, hogy ilyen jó egészségében találja magát Zoli bátyánk, s ezúttal is külön köszönetet szeretnénk mondani neki a hűség és orgonaszolgálatért, amit több évtizeden keresztül díjmentesen végzett, és reméljük még sokáig végezni fog gyülekezetünkben. Még egyszer: **Isten éltesen sokáig!**

### Luzern

Januárban és Márciusban **Szűcs József** ref. lelkész helyettesített. Februárban, nagypénteken, valamint április 25-én **Kókai Csaba** tartott istentiszteletet. Az április 12-i bibliórát a Lukás templom Zwingli termében tartottuk. **Serman Éva** zongorázott, **Kókai Csaba** a János-Jelenések 10, 1-7- alapján tartott bibliamagyarazatot, majd CD-ről hallgattuk meg Messiaen „Kvartett az idők végezetére” c. művét. A pünkösdi konferencián **Egger Éva**, dr. **Szabó Pál**, **Kővágó Győző** vett részt a luzerni gyülekezetből.

### St. Gallen

Az évet jótékonyági koncerttel egybekötött kétnyelvű istentisztelettel kezdtük. Vendégünk volt a Szövetség vezetősége, a gyülekezet korábbi lelkipásztora: **Joób Olivér** feleségével, gyülekezetünk magyar és svájci baráti köre és maga a stephanshorni gyülekezet, lelkipásztorával: **Hansueli Walttal**

együtt. A magas színvonalú hangverseny **Hercegh Zsolt** és családja produkciója volt. A szünni nem akaró taps is mutatta, hogy szívesen hallgattuk volna őket még tovább is. A koncertet fogadás zárta, a bevételt (1568 CHF) a magyar nyelvű lelkigondozás további megmaradásáért a Szövetségnek ajánlottuk fel.

Februárban **3 család is belépett** gyülekezetünkbe. Örülünk Nektek és kívánjuk, hogy közöttünk lelki otthonra találjatok! A St. Galleni **Bóbita gyermekcsoport** pedig azzal kívánta kifejezni a jó együttműködést és kölcsönös elismerést, hogy adományt gyűjtve csatlakozott a gyülekezetünkhöz.

Közgyűlésünkön **Gáncs Zsuzsanna** lemondott elnökhelyettesi tisztségéről. Évtizedes hűséges és lelkiismeretes munkáját szívből köszönjük! Tisztségére a presbitérium **Valentyik Csillag** választotta meg. Munkájához Isten áldását kívánjuk!

Márciusban **Missura Katalin** szolgálatával vettünk részt az ökumenikus istentiszteleten.

Férje életére emlékezésül megjelent dr. Missura Tiborról írt könyve: **“Életem, hívásom tükrében”**. (ára: 38 frank)

Áprilisban az írországi vulkán gyülekezeti tagjainkat is megrézfalta. Hála Istennek ritkán fordul elő, hogy a székek ennyire üresen maradjanak! Májusi istentiszteletünkre már kitisztult az ég, majdnem mindenkinek sikerült „bepülnie”. Amikor a mennybemenetelre emlékezve a gyerekekkel azt kutattuk, hol is lakik az Úr Jézus, akkor egyikük a felhők felett repülve (hamu helyett) Jézust vélte látni. Milyen jó lenne, ha mi is ilyen valósan, őszintén számolnánk az Ő jelenlétével!

### Zürich

A január 17-i istentiszteletünket az idén is a Grossmünster és a valdens gyülekezettel közösen rendeztük meg. Az istentiszteleten **Christoph Sigrüst** (Grossmünster), **Mathias Rüscht** (valdens gyülekezet) és **Kókai Csaba** lelkész végzett közös szolgálatot.

Január 25-én tartottuk az évi rendes közgyűlésünket, ahol **Bíró Gyula** elnök egészségi okok miatt lemondott elnöki tisztségéről. Ehelyütt is nagy hálával köszönjük meg Gyula évtizedeken át tartó hűségét, megbízható munkáját. Feleségével, Klárával együtt fáradtságot nem kímélve, sokszor a család minden tagját is bevonva szolgálták a zürichi gyülekezetet. Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy a Bíró család nélkül el sem lehetett képzelni a zürichi gyülekezetet. Köszönjük!

Az elnöki teendőket a jövő évi választásokig ideiglenesen **Deák Péter** vette át, **Parragi Anikónak** szintén megköszönjük, hogy új tagként presbiteri szolgálatot vállalt.

A március 15-i ökumenikus istentiszteletet a Neumünster frissen renovált gyülekezeti nagytermében tartottuk meg. Az istentiszteleten részt vett **Peter Dettwiler**, a kantonális egyház idegen nyelvű lelkigondozásért felelős lelkésze, aki nagyon meleg szavakkal emlékezett vissza a kisgyermekként Magyarországon tett látogatásaira, az ottani barátokra, a kapott szeretetre. Az istentisztelet liturgiáját **Kókai Csaba** végezte, **Vizauer Ferenc** katolikus plébános prédikált.

Az istentiszteletet követő ünnepi megemlékezést dr. **Maior Enikő**, a Partiumi Keresztény Egyetem adjunktusa tartotta, a perselypénzt ugyanez intézmény javára ajánlottuk fel.

A június 8-i évadzáró bibliórát Deák Péter meghívására a Neumünster gyülekezet gyönyörű parkjában, grillezéssel egybekötve, a borongós idő ellenére is kitűnő hangulatban tartottuk meg.



## Svájci színek Debrecenben

Debrecen már régen is nagy jelentőségű szabad királyi város volt. 1693-ban kiváltságlevelet nyert el, és ma is az ország fontos városa. Második a lakosság létszáma szerint. A középkori heraldika mindezt összefoglalja és tükrözi a város címerében.

Az eredeti címert 1945-ben betiltották, csak 1989-ben állították vissza. 2001 óta a Kossuth Lajos téren mint üvegmozaik megcsodálható:

Egy bárány hordoz egy piros zászlót fehér kereszttel. A „kálvinista Róma“ a húsvéti bárányt helyezi a címer középpontjába. A zászló a svájci zászlóra emlékeztet, miután Debrecen követte a Svájcban kialakult református felekezetet, a „confessio helvetica“-t. A bárány lábai két könyvön állnak: az Ó- és az Új Testamentum.

Ez a két könyv a reformáció alapja, és Debrecennek már 1561-i nyomtatványa.

A bárány mögött pálmafa zöldell. Ez lehet az életfa, mutatván Debrecen vitalitását, de egy rejtélyesebb szimbolika szerint azt is jelentheti, hogy Debrecen a rossz időkben menedék, oázis a kereskedőknek, kézműveseknek, vándoroknak, zarándokoknak.

A címer fölött fönixmadár tárja szárnyait, Debrecen újjászületését sugallva. A címer peremén pedig egy mosolygó nap fénylik: ő az állhatatosság jelképe.

Sárga-piros-kék a címer színe, utalva a heraldikában Debrecen szellemi és gazdasági alapjaira, amiből ered Debrecen hite, erkölce, szépsége és jövője

*Hefti- Küng Paula.*

## Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket!

*Hieble Erika gyermekrovata*

### **Kedves kicsik és nagyk!**

Bizonyára mindnyájan voltatok már szomorúak, és olykor még sírva is fakadtatok! Ez a kisfiú a képen is sír. Zsebkendőnk, amibe belesírjuk bánatunkat, letöröljük vele könnyeinket, sokmindenről mesélne nekünk! Mennyi minden okozhat nekünk fájdalmat! Ha elesünk és megütjük magunkat, ha tele ettük magunkat és fájni kezd a hasunk. Szomorkodunk, ha a barátunk cserben hagy, vagy ha nem kapjuk meg azt az ajándékot, amire annyira vágytunk. Sírunk, ha elveszítjük a kedvenc játékunkat, kutyánkat, macskánkat, de a legszomorúbb az, ha édesapát, édesanyát vagy a testvérünket veszítjük el. Olyan jó, ha VALAKI megvigasztal bennünket! Ha VALAKINEK az ölébe fúrhatjuk fejünket, kisírhathatjuk bánatunkat, Ő pedig szorosán átölel bennünket!

A következő ének arról szól, hogy VALAKI mindig velünk van, akkor is, ha valamilyen rossz dolog történik velünk.

### **NE CSÜGGEDJ / 173.**



### **Tudod-e...**

Hogy sok olyan emberrel ismerkedhetünk meg a Bibliában, akik valamiért szomorúak voltak.

- a bűnös asszony, aki könnyeivel Jézus lábát mosta meg. Annyira fájt neki, hogy bűnt követett el.
- Péter is sírva fakadt, miután elárulta Jézust. A kakas megszólalt és eszébe jutott, mit is mondott Jézus. Rádöbönt arra, hogy mennyire rosszat tett.

- Jákóbnak meghalt a felesége, mikor kisgyermekük született. Szegény Benjáminnak édesanya nélkül kellett felnőnie.
- Jézus is sírt, mikor meghallotta, hogy barátja, Lázár meghalt!

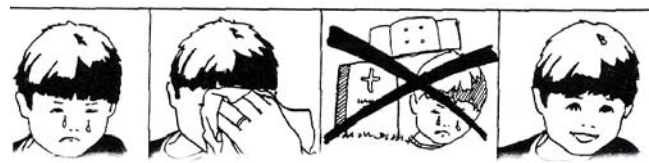
Minden ember sírt már legalább egyszer életében! Minden csecsemő felsír a születésekor, e nélkül nem tudnánk életben maradni!

Könnyeink Isten ajándéka, számon tartja minden csepp könnyünket!

### **Olvasd Te is a Bibliát!**

*Lukács evangéliuma 7, 11-17.*

Jézust mindig nagy sokaság követte. Olyan emberek, akik betegek voltak, vagy segítségre vártak, akik szomorúak, reménytelenek voltak. Olyanok is, akik csak kíváncsiak voltak arra, hogy mire is képes Jézus! Amikor egyszer Jézus egy Nain nevű falucskához ért, a város kapujánál megállt. Sok ember jött vele szembe. Sirtak, mert egy halott fiatalembert vittek eltemetni. Valaki sokkal szomorúbb volt mindenkinél: a fiatal fiú édesanyja. Neki csak ez a fia volt, a legnagyobb kincsét veszítette el. Jézus észrevette őt és megsajnálta! Vigasztalni kezdte: „Ne sírj!” Odament a fiúhoz, megérintette és azt mondta: „Ifjú, neked mondom, kelj fel!” Jézus feltámasztotta őt, nem hagyta a halálban.



### **Aranymondás:**

„Ő letöröl minden könnyet a szemükről, és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé.” (Jelenések könyve 21, 4.)